

การประเมินและติดตามผลหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาคริสตศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน*
AN EVALUATION AND FOLLOW UP OF EDUCATION IN
BACHELOR OF ARTS PROGRAM IN CHRISTIAN THEOLOGY,
CHRISTIAN UNIVERSITY OF THAILAND

ยุทธภณธ์ พินิจ

Yutthapan Pinich

ยังซัน ชิน

Youngsun Shin

สิรพร วีระเศรษฐศิริ

Siraporn Veerasethsiri

มหาวิทยาลัยคริสเตียน

Christian University of Thailand, Thailand

E-mail: girmkrub@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน ด้านบริบทของหลักสูตร ปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร กระบวนการของหลักสูตร และผลผลิตของหลักสูตร การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมินผล โดยใช้รูปแบบ CIPP Model ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ อาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษา และผู้ใช้บัณฑิต รวมจำนวน 124 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 4 ชุด ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติแจกแจงความถี่ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน มีคะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมของหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อแยกพิจารณาตามรายด้าน พบว่า ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับจากมากที่สุดไปน้อยสุด ได้แก่ 1) ด้านบริบทของหลักสูตร โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$) ซึ่งค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร รายวิชาของหลักสูตร และโครงสร้างของหลักสูตร 2) ด้านกระบวนการของหลักสูตร โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) ซึ่งค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ กลุ่มอาจารย์ประจำกลุ่ม

* Received 14 June 2022; Revised 24 June 2022; Accepted 27 June 2022

นักศึกษา กลุ่มผู้สำเร็จการศึกษา และกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต 3) ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) ซึ่งค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ กลุ่มอาจารย์ประจำ กลุ่มผู้สำเร็จการศึกษา และกลุ่มนักศึกษา และ 4) ด้านผลผลิตมีคะแนนเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) โดยทุกกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร, รูปแบบการประเมินชิปปี้โมเดล, มหาวิทยาลัยคริสเตียน

Abstract

The objectives of this research article were to evaluate the Bachelor of Arts program in Christian Theology of Christian University of Thailand, in the context, input factors, process of the program, and the productivity of the program. This research was evaluation research by using CIPP Model. The population was the professors of the program, students, graduates, and graduate's employers, in total of 124 people. Four questionnaires were used as a 5-level estimation scale and analyzed by frequency distribution statistics, namely the percentage, mean and standard deviation. The research results were found that the overall picture of the Bachelor of Arts program, in Christian Theology of Christian University had the highest score on the appropriate of the program. When considering each aspect, it was found that the areas with the mean score from highest to lowest were as followed: 1) The context of the program aspect had the highest average score ($\bar{X} = 4.71$). The areas with the mean score from highest to lowest were the objectives, the subjects, and the structure of the program, 2) The process of the program aspect had a high average score ($\bar{X} = 4.49$). The areas with the mean score from highest to lowest were the group of the professors of the program, the student group, graduate group, and the graduate employer's group, 3) The input factors of the program aspect had a high average score ($\bar{X} = 4.36$). The areas with the mean score from highest to lowest were the group of the professors of the program, graduate group, and the student group, and 4) the overall productivity aspect was at a high level ($\bar{X} = 4.24$), which all groups had the overall average score at a high level.

Keywords: Program Evaluation, CIPP Model, Christian University of Thailand

บทนำ

กระแสความคิดในปัจจุบันให้ความสำคัญต่อการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้ศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม การดำเนินการจะมีประสิทธิภาพหรือคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้จึงต้องมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การติดตามตรวจสอบเพื่อควบคุมคุณภาพการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563) เพราะเชื่อมั่นว่าสามารถสร้างคุณภาพชีวิตของบุคคลได้ และนำไปสู่การประยุกต์ทักษะหรือความรู้ในวิชาชีพต่าง ๆ อย่างเหมาะสม คุณภาพการศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญที่จะวางรากฐานของการพัฒนาคนในชาติให้มีคุณธรรมและมีความคิดสร้างสรรค์ เป็นพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2554) การพัฒนาบุคคลให้สามารถใช้ทักษะที่สอดคล้องกับวิถีของสังคมปัจจุบันหรือทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง หรือเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ส่งเสริมให้เรียนรู้ผ่านทรัพยากรที่หลากหลายทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนหรือแม้กระทั่งการเรียนแบบออนไลน์ นอกจากนั้นยังเป็นการเสริมสร้างให้ใช้ปฏิสัมพันธ์ในการร่วมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ สะท้อนผลการเรียนรู้ร่วมกัน สร้างองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ของสังคมได้ (ระพีพัฒน์ หาญโสภณ และคณะ, 2563)

หลักสูตรเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพ เพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนหัวใจของการศึกษา เป็นตัวกำหนดทิศทางการศึกษา เป็นตัวกำหนดเนื้อหาสาระและประสบการณ์ต่าง ๆ นอกจากนั้นยังเป็นเครื่องชี้ความเจริญในอนาคตของประเทศชาติ หากประเทศใดมีหลักสูตรที่มีคุณภาพ เหมาะสม และมีประสิทธิภาพย่อมผลิตประชาชนของประเทศให้มีความรู้ มีคุณภาพ มีเจตคติ และมีศักยภาพในการพัฒนาประเทศต่อไป (บุญเลี้ยง หุมทอง, 2553) สถาบันการศึกษาจึงควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน มีทิศทางสู่เป้าหมายในการพัฒนา และจัดหลักสูตรที่ครอบคลุมทั้งมิติของความเป็นมนุษย์ คือ การมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สมดุลทางร่างกาย สติปัญญา จิตวิญญาณ และอารมณ์ โดยการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ ความเป็นเลิศทางวิชาการ ทักษะการใช้ภาษา เทคโนโลยีสารสนเทศ กระบวนการวิทยาศาสตร์และทักษะชีวิต อีกทั้งพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีงาม สามารถเป็นพลเมืองที่ดี มีภาวะผู้นำ ใฝ่สันติ รับผิดชอบต่อศาสนา สังคม ประเทศชาติและโลก (มุฮัมมัดสกรี มัณยุญ และคณะ, 2556)

การประเมินหลักสูตรเป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร ให้มีความทันสมัย ทันการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิชาการของโลก สามารถตอบสนองความต้องการของสังคม สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้จริง การศึกษาในทุกระดับจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องประเมินผลของหลักสูตร เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาให้หลักสูตรมีคุณภาพและตอบสนองความต้องการของผู้เรียน สังคม และประเทศชาติ (ศิริชัย

กาญจนวาสี, 2553) นอกจากนั้นการประเมินผลหลักสูตรเป็นการวัดเรื่องของความกระตือรือร้น ความเข้าใจ ความจำเป็นในการวางแผนของหลักสูตร เพื่อการพัฒนาหลักสูตร และการประเมินคุณภาพของหลักสูตรนั้น ๆ นำไปสู่การตัดสินใจความเป็นได้ในเรื่องโครงสร้างหรือรูปแบบการดำเนินการที่เหมาะสม การตัดสินใจใช้ทรัพยากรที่มี งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เวลา เทคโนโลยี สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้ (Madaus, G. F. & Stufflebeam, L. S. D., 1988); (Stufflebeam, D. L. & Cortn, L. S. C., 2014) ซึ่งลักษณะของหลักสูตรที่ดีควรมีความยืดหยุ่น สามารถพัฒนาและปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงได้เป็นปัจจุบัน รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model เป็นรูปแบบการประเมินที่เป็นแนวคิดเพื่อสร้างความเข้าใจในการดำเนินการประเมินการปฏิบัติการ เหมาะแก่การประเมินผลของหลักสูตร ซึ่งตามแนวคิดของ Stufflebeam and Shinkfied จะประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) เพื่อให้ได้หลักการและเหตุผล มากำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เพื่อให้ได้ข้อมูลมาช่วยตัดสินใจว่า จะใช้ทรัพยากรหรือสรรพกำลังต่าง ๆ ที่มีอยู่เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างไร การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) (Stufflebeam, D. L. & Shinkfied, A. J., 2007) เพื่อสืบค้นจุดอ่อนของรูปแบบการดำเนินงานตามที่คาดหวังไว้ หรือจุดอ่อนของการดำเนินงานในขั้นตอนการใช้หลักสูตร และการประเมินผลผลิต (Products Evaluation) เพื่อตรวจสอบว่า ผลที่เกิดขึ้นนั้นเป็นไปตามที่คาดหวังไว้มากน้อยเพียงใด (บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2553); (สำราญ มีแจ้ง, 2558); (ทองศักดิ์ โพธิ์เกตุ, 2563)

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ในด้านคริสตศาสนศาสตร์และศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถประยุกต์ความรู้ได้อย่างเหมาะสมในการทำพันธกิจหรือทำงาน และศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น มีคุณธรรม จริยธรรม วุฒิภาวะทางด้านจิตใจ จิตวิญญาณ และทักษะความสามารถในการทำพันธกิจรับใช้พระเจ้าตามแบบอย่างของพระเยซูคริสต์ สามารถสอนหลักธรรม หลักอภิปาล และเป็นผู้นำทางด้านศาสนาหรือฝ่ายจิตวิญญาณ ให้บริการเพื่อรับใช้ประชาชนได้อย่างเต็มใจทั้งในคริสตจักร หน่วยงาน และองค์กรคริสเตียน ชุมชน และสังคม ปรัชญาของหลักสูตรคือความมุ่งมั่นที่จะถวายเกียรติสูงสุดแด่องค์พระผู้เป็นเจ้า เน้นเป้าหมายเพื่อจะสำแดงความรัก ความเชื่อ และความศรัทธาในองค์พระผู้เป็นเจ้าที่ทรงสอนให้มนุษย์รักพระเจ้า และให้รักและรับใช้ซึ่งกันและกัน เพื่อสันติสุขของมวลมนุษย์ ตลอดจนการเป็นผู้รับใช้พระเจ้าตามแบบอย่างของพระเยซูคริสต์เจ้าในคริสตจักร สังคม และชุมชน ยืนอยู่บนหลักพื้นฐานของคำสอนตามพระคริสตธรรมคัมภีร์ ประวัติศาสตร์คริสตจักร หลักความเชื่อคริสเตียน และหลักการทำพันธกิจ และโดยคำนึงถึงบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของไทยและของโลก สามารถพัฒนาตนเอง พัฒนาวิชาชีพ และพัฒนาสังคมไทยอย่างต่อเนื่อง หลักสูตรได้รับการอนุมัติจากสภามหาวิทยาลัยคริสเตียน และได้รับการรับรองจากสำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา และ

ได้เปิดการเรียนการสอนมาระยะหนึ่ง ได้พบว่ามีสถานการณ์ในสังคม กระแสความคิด การพัฒนาทางด้านต่าง ๆ ในสังคมได้ขับเคลื่อนไปอย่างรวดเร็ว ด้วยเหตุนี้หลักสูตรจึงควรได้รับการปรับปรุงและวางทิศทางที่สนับสนุนผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน ดังนั้น ทีมผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะประเมินหลักสูตรดังกล่าว เพื่อเป็นพื้นฐานของข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต่อไป และนำผลการวิจัยมาปรับวิธีการดำเนินการและบริการได้อย่างตรงตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย โดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model ของ Stufflebeam and Shinkfied เป็นแนวทางในการประเมินหลักสูตรซึ่งเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อสะท้อนความคิดเห็นและเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงและคุณลักษณะที่คาดหวังของผู้สำเร็จการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาแนวคิดที่ประกอบด้วย แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเรื่องหลักสูตร เรื่องเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร และการประเมินหลักสูตรตามรูปแบบ CIPP Model ของ Stufflebeam และ Shinkfied ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบริบท (Context) เป็นการประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของวัตถุประสงค์โครงสร้าง และรายวิชาของหลักสูตร 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) เป็นการประเมินคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา คุณลักษณะของนักศึกษา คุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน และแหล่งศึกษาค้นคว้า และสถานที่ 3) ด้านกระบวนการ (Process) เป็นการประเมินกระบวนการบริหารหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และการประวัตและประเมินผล และ 4) ด้านผลผลิต (Product) เป็นการประเมินคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อผู้สำเร็จการศึกษา (Stufflebeam, D. L. & Shinkfied, A. J., 2007)

ประชากร

ประชากรที่ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มาจากการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน จำนวน 5 คน 2) นักศึกษา จำนวน 30 คน 3) ผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 45 คน และ 4) ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 44 คน รวมจำนวน 124 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินและติดตามผลหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน คือ แบบสอบถามจำนวน 4 ฉบับ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยผ่านการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป และความตรงของเนื้อหา (Context validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถามรายข้อโดยการหาค่าอำนาจจำแนกและหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้ง 4 ฉบับ ก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. คณะผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะคริสตศาสนศาสตร์เพื่อเก็บข้อมูลจากอาจารย์ประจำหลักสูตรนักศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษา และผู้ใช้บัณฑิตของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

2. คณะผู้วิจัยแจกแบบสอบถามด้วยตนเองสำหรับแบบสอบถาม 3 ฉบับ ดังนี้

- 1) แบบสอบถามสำหรับอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 5 ฉบับ ได้รับกลับมาจำนวน 5 ฉบับ
- 2) แบบสอบถามสำหรับนักศึกษา จำนวน 30 ฉบับ ได้รับกลับมาจำนวน 30 ฉบับ และ
- 1) แบบสอบถามสำหรับผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน 45 ฉบับ ได้รับกลับมา 45 ฉบับ รวมเป็นจำนวน 80 ฉบับ

4. คณะผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์สำหรับผู้ใช้นิติที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตร โดยแนบหนังสือของความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 44 ฉบับ ได้รับคืนมา จำนวน 44 ฉบับ

5. คณะผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้รับจากประชากร จำนวน 124 ฉบับ และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ (Frequency) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต ซึ่งได้มาจากมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ใช้วิธีการคำนวณ โดยการหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ผลการวิจัย

ผลการประเมินและติดตามหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัย คริสเตียน ดังนี้

1. ด้านบริบท (Context) โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.71$) โดยด้านที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.80$) รายวิชาของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.75$) และโครงสร้างของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.58$)

2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) ดังนี้

2.1 กลุ่มอาจารย์ประจำหลักสูตรประเมินผลปัจจัยนำเข้า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$) โดยด้านที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา ($\bar{X} = 4.98$) คุณลักษณะของนักศึกษา ($\bar{X} = 4.90$) คุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X} = 4.88$) คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา ($\bar{X} = 4.75$) และอุปกรณ์การเรียนการสอนและแหล่งศึกษาค้นคว้า ($\bar{X} = 4.58$)

2.2 กลุ่มนักศึกษาประเมินผลด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) โดยด้านที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน ($\bar{X} = 4.11$) ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนในหลักสูตร ($\bar{X} = 4.01$) อุปกรณ์การเรียนการสอน และแหล่งศึกษาค้นคว้า ($\bar{X} = 3.75$) อาจารย์ที่ปรึกษา ($\bar{X} = 3.67$) และสถานที่ ($\bar{X} = 3.29$)

2.3 กลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาประเมินผลด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) โดยด้านที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน ($\bar{X} = 4.57$) ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.54$) อุปกรณ์การเรียนการสอน และแหล่งศึกษาค้นคว้า ($\bar{X} = 4.53$) อาจารย์ที่ปรึกษา ($\bar{X} = 4.43$) และสถานที่ ($\bar{X} = 4.43$)

3. ด้านกระบวนการ (Process) พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$)

3.1 กลุ่มอาจารย์ประจำหลักสูตรประเมินผลด้านกระบวนการของหลักสูตร โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.91$) โดยด้านที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 5.00$) กระบวนการบริหารของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.88$) และกระบวนการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.85$)

3.2 กลุ่มนักศึกษาประเมินผลด้านกระบวนการของหลักสูตร โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) โดยด้านที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตาม

ตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.13$) และกระบวนการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.00$)

3.3 กลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาประเมินผลด้านกระบวนการของหลักสูตร โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) โดยด้านที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 4.55$) และกระบวนการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.46$)

4 ด้านผลผลิต (Product) พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) ดังนี้

4.1 กลุ่มผู้สำเร็จการศึกษาประเมินผลด้านผลผลิตของหลักสูตร โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) โดยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ มีความภูมิใจในตนเองที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ($\bar{X} = 4.53$) และมั่นใจในการพัฒนาตนเองเป็นพนักงานของพระเจ้า ($\bar{X} = 4.53$)

4.2 กลุ่มผู้ใช้บัณฑิตประเมินผลด้านผลผลิตของหลักสูตร โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านเจตคติต่อหน่วยงาน ($\bar{X} = 4.21$) ด้านคุณลักษณะเฉพาะที่เป็นอัตลักษณ์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยคริสเตียน ($\bar{X} = 4.18$) และด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.05$)

อภิปรายผล

จากผลการประเมินและติดตามผลหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการประเมินหลักสูตรด้านบริบทของหลักสูตร (Context) พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร การจัดรายวิชาของหลักสูตร และโครงสร้างของหลักสูตร อาจเป็นเพราะเนื่องจากหลักสูตรได้กำหนดความสำคัญและมีการสื่อสารอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับเรื่องการกำหนดจุดประสงค์ และการจัดรายวิชาที่ตอบสนองต่อหลักสูตรอย่างชัดเจน อีกทั้งได้สนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการและการแก้ไขปัญหาาร่วมกันอยู่เสมอ เกิดความเข้าใจชัดเจนต่อการจัดหลักสูตร นอกจากนั้นหลักสูตรถือว่ามียุทธศาสตร์เป็นที่ยอมรับของคริสตศาสนา จึงกำหนดเครื่องมือที่จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และให้ความสนใจทั้งของผู้เรียนและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมความเจริญงอกงามภายในชีวิตผู้เรียนทุกด้าน

นอกจากนั้น การจัดโครงสร้างหลักสูตรที่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาได้รับการพัฒนาการศึกษา ทั้งด้านวิชาการและการพัฒนาทักษะต่าง ๆ

อย่างเป็นทางการไปตามแผนการที่กำหนดของหลักสูตร มีส่วนสื่อสารให้ผู้สำเร็จการศึกษาได้รับรู้ถึงจุดประสงค์ของหลักสูตรอย่างเข้าใจถึงความสอดคล้องและความเหมาะสมของหลักสูตร และเป็นการตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้เป็นอย่างดี ถือได้ว่าเป็นจุดแข็งของหลักสูตร อีกทั้งการจัดรายวิชาเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนหรือผู้เรียนได้รับประโยชน์เป็นอย่างดี และเป็นตามที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ กล่าวไว้ว่า หลักสูตรเป็นเครื่องมือในการควบคุมมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามนโยบายและแผนการศึกษาชาติ และสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละท้องถิ่น ระบบหลักสูตรจะกำหนดความมุ่งหมาย ขอบข่ายเนื้อหาสาระ แนวทางการจัดประสบการณ์ การเรียนการสอน แหล่งทรัพยากร และการประเมินผล สำหรับการจัดการศึกษาของผู้สอนและผู้บริหาร (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2554) สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน หลักสูตรที่ดีควรสำเร็จขึ้นด้วยความร่วมมือของทุกฝ่าย เพื่อให้ได้ผลดี ควรจัดทำเป็นรูปคณะกรรมการ หลักสูตรที่ดีควรเพิ่มพูนและส่งเสริมทักษะเบื้องต้นที่จำเป็นแก่ผู้เรียน (บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2553)

2. ผลการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า (Input) พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรอยู่ในระดับมาก จะเห็นว่าการกำหนดคุณสมบัติของผู้เรียน อาจารย์ผู้สอน อุปกรณ์สนับสนุนการเรียนการสอนและแหล่งศึกษาค้นคว้าเป็นการเอื้อต่อการเรียนในหลักสูตรเป็นการเตรียมปัจจัยนำเข้าที่เหมาะสม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วชิระ จันทราช ที่พบว่า ด้านสภาพแวดล้อม สาขาและภาควิชาควรวางแผนร่วมกันพัฒนา อาจารย์รุ่นใหม่ที่สำคัญตรงตามสาขา สาขาจึงมีจุดแข็งคือ ความรู้ความสามารถของคณาจารย์ และหลักสูตรมีชื่อเสียง (วชิระ จันทราช, วชิระ จันทราช) และตามที่ กรภัสสร อินทรบำรุง พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ บัณฑิต นักศึกษาปัจจุบัน ผู้ใช้บัณฑิต ผู้บริหารคณะศึกษาศาสตร์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูพี่เลี้ยงและเอกสารที่เกี่ยวข้องเป็นปัจจัยนำเข้าที่มีผลต่อหลักสูตรเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องคำนึงถึง เช่น คุณสมบัติของผู้เรียนและการสอบคัดเลือก คุณสมบัติของอาจารย์/อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ (กรภัสสร อินทรบำรุง, 2558) และ สอดคล้องกับ ทนงศักดิ์ โพธิ์เกตุ กล่าวไว้ว่า หลักสูตรจำเป็นอย่างยิ่งที่คำนึงถึงพื้นฐานบรรยากาศของการสร้างการมีส่วนร่วมในสถาบัน คือการมีส่วนร่วมของเครือข่ายทุกภาคส่วน ในชุมชน ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้เรียน ครอบครัว ชุมชนและองค์กรท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้เกิดการระดมความคิดเห็น การวิเคราะห์ปัญหา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น กำหนดแนวทาง แก้ไขปัญหาร่วมกัน วางแผน ตัดสินใจ ดำเนินการ ติดตามและประเมินผล อีกทั้งร่วมรับผลประโยชน์ด้วยกัน (ทนงศักดิ์ โพธิ์เกตุ, 2563)

3. ผลการประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ (Process) พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรได้มีทิศทางหรือกำหนดสิ่งที่เรียนรู้อันนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้ก้าวออกไปอย่างเป็นตามเป้าหมายของหลักสูตร ซึ่งมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น มีพัฒนาการในทุกด้าน สามารถแก้ไขปัญหา

ต่าง ๆ ในชีวิต มีทักษะ มีความคิดริเริ่ม และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้ ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน รวมทั้งมีการจัดกระบวนการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผลที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดกระบวนการคิด และมีส่วนร่วมในแต่ละกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องตามที่ บุญเลี้ยง ทุมทอง และ ศักดิ์ศรี ปาณะกุล ได้กล่าวไว้ในฐานะที่เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะให้แก่ผู้เรียน เป็นการมองหลักสูตรในลักษณะของกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น หรือกิจกรรมการเรียนการสอนชนิดต่าง ๆ ที่เตรียมไว้ โดยจัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ประสบการณ์ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้และมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และพฤติกรรมตามที่กำหนด แผนนี้สร้างขึ้นตามสถานการณ์หรือกลุ่มบุคคล อีกทั้งในฐานะที่เป็นระบบการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน มองหลักสูตรเป็นแผนการเพื่อเตรียมโอกาสทางการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่จัดขึ้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นการคาดการณ์ล่วงหน้า (บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2553); (ศักดิ์ศรี ปาณะกุล, 2555)

อีกทั้งเนื้อหาวิทยามีการปรับปรุงและนำเสนอข้อมูลใหม่ ๆ ที่ทันสมัยอยู่เสมอ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ มาเรียม นิลพันธุ์ ที่พบว่า ด้านกระบวนการควรเป็นการจัดการเรียนรู้ มีบรรยากาศการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน มีการปฏิบัติการวิจัยทางด้านหลักสูตรและการนิเทศศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การประเมินความก้าวหน้าและพัฒนาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรมีกระบวนการวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555)

4. ผลการประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต (Product) พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักสูตรอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับเรื่องเจตคติต่อหน่วยงานและแรงจูงใจชัดเจนต่อเป้าหมายในการทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษา ตามที่พบว่าข้อแสดงความคิดเห็นว่า 1) มีความภูมิใจในตนเองที่สำเร็จการศึกษาในสาขาคริสตศาสนศาสตร์ 2) รับการส่งเสริมความมั่นใจในการพัฒนาตนเองเป็นคนงานของพระเจ้า 3) มีความพึงพอใจต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของตนเองทั้งเรื่องมีความรู้เพียงพอในการปฏิบัติงาน และมีความมั่นใจในทักษะการปฏิบัติงานได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของผู้ใช้บัณฑิตที่กล่าวถึงว่าผู้สำเร็จการศึกษามีเจตคติ และคุณลักษณะทั้งด้านคุณธรรมแบบคริสเตียนและความรู้ในคริสตศาสนศาสตร์อย่างชัดเจน ตามที่ สำเร็จ อ่อนสัมพันธ์ พบว่า การประเมินผลเกี่ยวกับผลผลิตของหลักสูตรช่วยให้ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรและช่วยให้เกิดการแก้ไขปัญหาในสังคม ความพึงพอใจของบัณฑิตและผู้บริหารหลักสูตร และผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตย่อมถือเป็นการยอมรับจากชุมชนและสังคมได้ การเสริมสร้าง พฤติกรรมหรือคุณสมบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน เมื่อผ่านกระบวนการต่าง ๆ ของหลักสูตรแล้ว ย่อมมุ่งให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาหรือส่งผลต่อการผลิตนักศึกษาออกสู่สังคม (สำเร็จ อ่อนสัมพันธ์, 2560) สอดคล้องกับการศึกษาของ อิศเรศ พิพัฒน์มงคลพร และคณะ ที่พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษา

หลักสูตรศึกษาศาสตร-บัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร มีงานทำคิดเป็นร้อยละ 93.33 และทำงานตรงสาขาคิดเป็นร้อยละ 86.67 (อิศเรศ พิพัฒน์มงคลพร และคณะ, 2556) และสอดคล้องกับ มาเรียม นิลพันธุ์ ที่พบว่า หลักสูตรต้องมีความรู้ความเข้าใจและเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการนิเทศ มีความสามารถในการปฏิบัติงานเป็นศึกษานิเทศก์ นักพัฒนาหลักสูตร ฝ่ายวิชาการของสถานศึกษา ผู้สอนมีคุณธรรมในวิชาชีพมีความสามารถในการศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านการศึกษหลักสูตรและการนิเทศ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2555)

นอกจากนั้นแสดงให้เห็นว่าผู้สำเร็จการศึกษาเป็นที่ยอมรับและเชื่อมั่นในศักยภาพเพื่อการทำงานที่ดี ซึ่งถือว่าเป็นหลักสูตรที่ดีเป็นที่ต้องการของแหล่งทำงาน ในคริสตจักรหรือองค์กรคริสเตียนสอดคล้องกับ วชิระ จันทราช ที่พบว่า ด้านผลผลิต ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของบัณฑิตเป็นสิ่งที่แสดงว่า หลักสูตรได้รับการยอมรับจากประชาคมเป็นอย่างดี และผู้ใช้บัณฑิตแสดงระดับความพึงพอใจในระดับมาก (วชิระ จันทราช, วชิระ จันทราช) และสอดคล้องกับ กรภัสสร อินทรบำรุง ได้พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและคุณลักษณะของบัณฑิต แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรได้รับการยอมรับจากสังคมเป็นอย่างดี บัณฑิตมีงานทำ และผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตในระดับมากทุกด้าน และผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตในระดับมาก (กรภัสสร อินทรบำรุง, 2558)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการประเมินผลหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน ด้านบริบทของหลักสูตร ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร ด้านกระบวนการของหลักสูตร และด้านผลผลิตของหลักสูตร โดยภาพรวมของหลักสูตรมีคะแนนเฉลี่ยความเหมาะสมของหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านบริบทของหลักสูตร ซึ่งเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร รายวิชาในหลักสูตร และโครงสร้างของหลักสูตร ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยลำดับต่อมา คือ ด้านกระบวนการของหลักสูตร ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ลำดับต่อมา คือ ด้านปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสุดท้ายด้านผลผลิต ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และนอกจากนั้นพบว่า การจัดหลักสูตรควรคำนึงถึงบทบาทของกลุ่มผู้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรเป็นสำคัญ ซึ่งได้แก่ อาจารย์ประจำหลักสูตร นักศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษาและผู้ใช้บัณฑิต ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ ซึ่งคณะคริสตศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยคริสเตียนสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการเปิดหลักสูตรใหม่การปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรที่ดำเนินการอยู่ที่เกี่ยวข้องกับทางด้านคริสตศาสนศาสตร์ โดย คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร ที่จะกำหนดความเหมาะสมและสอดคล้องกันของบริบทหรือสิ่งแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต ที่เป็นการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้มีความเข้าใจให้ชัดเจน รับรู้และมี

ส่วนร่วมในหลักสูตรอย่างเต็มที่ และตอบสนองต่อความต้องการของคริสตจักรและองค์กรคริสเตียนเพื่อการพัฒนาบุคคลในสังคมให้ดีขึ้น และ 2) ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยนำเข้าโดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณลักษณะของผู้ศึกษาว่าความแตกต่างหรือความเหมือนกันของผู้เรียนส่งผลต่อความสำเร็จตามแผนหลักสูตรได้อย่างไร 2) วิจัยเพื่อการติดตามผู้ที่สำเร็จการศึกษาขอหลักสูตรในเรื่องการใช้ความรู้ด้านคริสตศาสนศาสตร์และทักษะการทำงานที่สอดคล้องกับแหล่งทำงาน และ 3) ศึกษาความต้องการหรือความคาดหวังของผู้นำคริสตจักรหรือหน่วยงานคริสเตียนที่มีต่อความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนในหลักสูตร

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “การประเมินและติดตามผลหลักสูตรศิลปศาสตร-บัณฑิต สาขาวิชาคริสตศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน” โดยได้รับทุนในการวิจัยจากคณะคริสตศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน คณะผู้วิจัยจึงขอขอบคุณคณะคริสตศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียนที่สนับสนุนทุนวิจัยจนงานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กรภัสสร อินทรบำรุง. (2558). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. วารสารวิชาการ ฉบับภาษาไทย, 8(1), 700-713.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎหมายกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร: เอ็น. เอ. รัตนะเทรตดิ้ง.
- ทองศักดิ์ โพธิ์เกตุ. (2563). การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับเพชร โรงเรียนบ้านดอนแยง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5(10), 287-300.
- บุญเลี้ยง ทูมทอง. (2553). การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2555). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. ใน รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มูฮัมหมัด มัสนูน และคณะ. (2556). การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาแบบบูรณาการอิสลาม โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาการโดยใช้รูปแบบการประเมิน CIPP Model. วารสาร AL-NUR บัณฑิตวิทยาลัย, 8(14), 9-25.

- ระพีพัฒน์ หาญโสภณ และคณะ. (2563). การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนร่วมโพธิ์ทองธรรมวิทย์. วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5(11), 18-31.
- วชิระ จันทราช. (วชิระ จันทราช). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. ใน รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: อาร์แอนด์ปรีน.
- ศักดิ์ศรี ปาณะกุล. (2555). การประเมินหลักสูตร (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2553). การประเมินหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ. เรียกใช้เมื่อ 12 สิงหาคม 2562 จาก <http://www.edu.tsu.ac.th/major/eva/files/journal/>
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2554). การประเมินคุณภาพการศึกษา ใน รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการ 10 ปี สมศ ทิศทางการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558) (น. 7). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- สำราญ มีแจ้ง. (2558). การประเมินโครงการทางการศึกษา: ทฤษฎีและปฏิบัติ. พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำเร็จ อ่อนสัมพันธ์. (2560). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 9(1), 12-27.
- อิศเรศ พิพัฒน์มงคลพร และคณะ. (2556). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. ใน รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Madaus, G. F. & Stufflebeam, L. S. D. (1988). Education Evaluation: Classic Works of Ralph W. Tyler. London: Kluwer Academic Publishers.
- Stufflebeam, D. L. & Cortn, L. S. C. . (2014). Evaluation theory, models & applications. Evaluation theory, models & applications: Jossey-Bass.
- Stufflebeam, D. L. & Shinkfied, A. J. (2007). Evaluation theory, models & applications. CA: Jossey-Bass.